

Svenska riksdagsgruppens femton punkter för ett framgångsrikt Finland – också efter coronapandemin

Finlands ekonomi har hittills under coronapandemin klarat sig bättre än övriga europeiska länder. Svenska riksdagsgruppen vill se åtgärder som stärker sysselsättningen och den offentliga ekonomin, skapar konkurrenskraftiga verksamhetsmöjligheter för företagen och som gör att vi har ett starkt och framgångsrikt Finland också efter denna kris. Det behövs för att vi ska kunna bibehålla vårt välfärdssamhälle som vi känner det. Vi vill på sikt nå en sysselsättningsgrad på minst 75 procent. Därför vill vi lyfta upp följande;

- 1. *En god arbetshälsa är nyckeln till sysselsättning.*** Varje år förlorar vi mångmiljardbelopp till följd av sjukpensioner, sjukfrånvaro och arbetsolycksfall. Mentala problem och utmattning ökar. Det är viktigt att vi snabbt kommer vidare med ett nationellt program för välmående i arbete. Samtidigt så behöver vi hitta element för att sporra arbetsgivarna att göra mera omfattande hälsogranskningar via arbetsplatshälsovården, satsa på ett gott ledarskap samt ***exempelvis införa kultur- och idrottssedlar i högre grad.***
- 2. *Arbetslösa ska snabbt kunna återgå till arbetslivet.*** De allra flesta sysselsätts genast i början eller helt i slutet av den tid de som arbetslösa har inkomstrelaterad dagpenning. Vi vill gradera den inkomstrelaterade dagpenningen och göra den mera sporrande genom att höja stödet i början. Vi vill utreda om alla kunde omfattas av inkomstrelaterad dagpenning. Vi stöder varmt försöket med att kommuner ska kunna ordna tjänster för arbetslösa. Den statliga arbetsförmedlingen behöver kompletteras med kommunal och privat arbetsförmedling.
- 3. *Äldre är en resurs i arbetslivet.*** Arbetskarriärerna för oss finländare är idag kortare än exempelvis svenskarnas och skillnaden gäller alldeles särskilt de sista tio åren före pensionering. Vi vill att fler finländare ska vilja och orka jobba längre. Vi vill stegvis avskaffa pensionsslussen, som i dess nuvarande form försvårar äldres möjligheter att fortsätta på arbetsmarknaden. Det ska löna sig att jobba som pensionär. En modell kunde exempelvis vara att separera pensionsinkomster från förvärvsinkomster i beskattningen. En annan möjlighet värd att utreda är om man kunde förtjäna ett par tusen euro skattefritt utan att det påverkar pensionens beskattning. Alternativt borde utredas om beskattningen av arbete för redan pensionerade kunde vara några procentenheter lägre än för övriga – detta för att sporra till arbete.
- 4. *Unga ska lätt komma in i arbetslivet.*** Unga ska ha vettiga vägar till studier och arbete. Varje ung person som slås ut är inte bara en personlig tragedi utan också en stor kostnad för samhället. Vi vill höja inkomstgränserna under tiden man studerar och lyfter studiestöd. Vi vill också se över reglerna kring hur förstagångsstuderande antas – det är bra att nyblivna abiturienter prioriteras, men det får inte leda till att många låter bli att ta emot en utbildningsplats eftersom de i så fall har sämre möjligheter att komma in på sin drömutbildning senare. Det gör att det tar längre tid för unga att komma in i arbetslivet.

Terminsavgifter är inte en del av vår utbildningspalett. Läroavtal ska alltid vara ett fullgott alternativ och attraktivt även för arbetsgivarna. Vi vill också skapa en utbildningssedel så att man även senare ska ha möjligheter till vidareutbildning.

5. **Det ska gå att kombinera arbete och familj.** Finländarna bildar familj allt senare och många upplever att det är svårt att kombinera familj och arbete. Samtidigt minskar löneklyftorna mellan könen för långsamt. Familjeledighetsreform ska gå vidare så fort som möjligt. Som en del av reformen vill vi också ha mera flexibilitet i familjeledigheterna så att deltidsarbete och deltidsvård blir möjligt flexibelt för båda föräldrarna. Vi vill öka lönejämställdheten genom att främja lönetransparens och lika lön för lika arbete, bedöma olika arbetsuppgifters kravnivå, motverka könssegregeringen i arbetslivet samt utbildningen och genom att analysera kollektivavtalens könskonsekvenser.
6. **Enklare att flytta efter jobb.** Den finländska arbetsmarknaden kännetecknas av att det finns regioner med arbetskraftbrist och regioner med arbetslöshet, ändå möts inte dessa och för få flyttar efter arbete. Vi vill göra det mera sporrande att flytta efter arbete. Ett exempel kunde vara att man i de fall det går får göra överlånga dagar på arbetsplatsen för att sedan kompensera med längre tid ledigt med familjen som är på annan ort. Samtidigt vill vi höja avdrag för längre arbetsresor. Även ensamstående som flyttar efter jobb bör beviljas avdrag för bostad på orten för arbetet och för arbetsresor. Distansjobb har också snabbt blivit vanligt under denna vår och möjligheterna till distansarbete är något vi skall slå vakt om och ytterligare utveckla.
7. **Vi behöver ökad arbetskraftinvandring.** På grund av demografin och att det föds färre barn än tidigare blir de finländare som jobbar allt färre. För att hålla igång samhället behöver vi utländsk arbetskraft. Vi vill införa en behandlingsgaranti för tillståndsärenden på högst en månad. Samtidigt vill vi att alla som studerat till en högskoleexamen i Finland automatiskt får uppehållstillstånd. Alla de som jobbar i Finland och som inom tre år lärt sig finska eller svenska ska automatiskt få ett permanent uppehållstillstånd. Vi vill på sikt avskaffa behovsprövningen av utländsk arbetskraft. Fram till det vill vi regionalt slopa behovsprövningen för de regioner som har arbetskraftsbrist. Varje företag som har minst tre utländska arbetstagare och som en längre tid har skött sina åtaganden ska kunna anställa fler utländska arbetstagare utan behovsprövning.
8. **Det ska alltid löna sig att jobba.** Därför är det viktigt att inte höja beskattningen av arbete.
9. **Företagen behöver en frötsebar och konkurrenskraftig omgivning som sporrar till investeringar.** Framgångsrika företag skapar välfärd. Därför är det viktigt att hålla samfundsskatten på en konkurrenskraftig nivå.
10. **Finland är en föregångare i möjliggörandet av globala innovativa verksamhetsmodeller.** Mycket utveckling sker i samarbete mellan det offentliga och det privata, mellan universiteten och högskolorna samt företagens utvecklingsenheter. Finland ska vara en föregångare när det gäller forskning, utveckling och innovationer. Offentliga satsningar är Svenska riksdagsgruppens femton punkter för ett framgångsrikt Finland – också efter coronapandemin

viktiga för att tillsammans med företagen skapa framtidens verksamhetsmodeller och innovationer men också för att dela risken. Via dylika satsningar blir vi ett land värt att investera i och ledande när det gäller den gröna omställningen. Även biståndsmedlen har en roll för att underlätta många finländska företagens möjligheter att bidra till att höja välfärden globalt.

11. **Forskning och utveckling skapar nya framgångshistorier.** Finland och finländska företag klarar sig i den globala konkurrensen via ett pålitligt och stabilt samhällssystem, via högt kunnande och nya innovativa lösningar. Det är viktigt att vi satsar på utveckling och forskning och underlättar för företagen att göra detsamma. Vi vill införa ett extra forsknings- och utvecklingsavdrag. Samtidigt vill vi utvidga tillämpningen så att avdraget gäller alla externt köpta forsknings- och utvecklingstjänster i företaget samt en del av de interna satsningarna.
12. **Lokala avtal ger flexibilitet.** Det är i de små och medelstora företagen som de flesta nya arbetsplatser skapas. Vi vill tillåta lokala avtal för alla typer av företag, också små och medelstora företag som inte är fackligt organiserade. Samtidigt vill vi ge arbetstagarna insyn i bolaget via en representant i styrelsen.
13. **Företagarnas socialskydd behöver stärkas.** Den överlägset största delen av de finländska företagen är enmansföretag eller små företag. I dagens läge kan man försäkra sig mot arbetslöshet på basis av antingen löneinkomster eller företagarinkomster. De som växlar mellan att vara företagare eller arbetstagare hamnar lätt i kläm utan något arbetslöshetskydd alls. Vi vill skapa ett system, en kombinationsförsäkring, där samma arbetslöshetsförsäkring gäller för både företagare och löntagare. Vi vill också utveckla ett avbytarsystem för ensamföretagare för att trygga deras företags fortsatta verksamhet vid föräldraskap.
14. **Ett höjt hushållsavdrag skapar arbetstillfällen.** Hushållsavdraget motverkar grå ekonomi, förbättrar egenföretagarnas möjligheter och skapar nya arbetstillfällen. Vi vill utöka hushållsavdragets användningsområden exempelvis till att gälla fiberanslutningar. Vi vill också på sikt höja det avdragbara beloppet till 7500 euro. Samtidigt vill vi höja den avdragbara delen. Genom detta tror vi oss kunna öka skatteintäkterna, stöda företagsamhet, sporra kvinnodominerade serviceyrken och förbättra sysselsättningen.
15. **Företagen måste enkelt kunna generationsväxla.** Många företag läggs ner när ägaren beslutar sig för att gå i pension. För att trygga kontinuitet är det viktigt att på alla sätt underlätta generationsväxlingar för företag. Vi vill avskaffa arvs- och gåvoskatten för att skapa bättre möjligheter för företag att leva vidare. Istället vill vi ersätta med en skatt i det skede egendomen realiserar via en försäljning. Vår modell utgår från att det kan vara såväl bröstarvingar, släktingar eller exempelvis anställda som tar över företaget. På detta sätt kan vi minska en av de största riskerna i ett företags existens.